

drs. T.H. Burggraaf MPLA
Associate Partner EY Actuarissen B.V.

E.J.F. Veldpaus RA
Directeur Institutioneel Benchmarking Instituut

De komst van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft niet alleen tot gevolg dat iedere werkgever de pensioenregeling moet gaan wijzigen naar een premieregeling, maar ook dat kosten voor pensioenuitvoering en vermogensbeheer zichtbaar gaan worden. Onder de Wtp is de regelgeving op het gebied van kostentransparantie verder uitgebreid. Op het UPO worden nu de vermogensbeheerkosten in euro's in mindering gebracht van het persoonlijk gereserveerd vermogen. Vanwege de prominente rol die kosten hebben in de deelnemerscommunicatie in het nieuwe pensioenstelsel, vindt de AFM het belangrijk om nu extra aandacht te besteden aan de verantwoording en transparantie van kosten¹. Omdat nu ook verschillende beleggingsprofielen worden ingevoerd, is het rapporteren van de kosten in context aan de individuele deelnemer (wat betaal ik en wat krijg ik er voor terug) voor het vertrouwen in het nieuwe stelsel nog belangrijker geworden.

Netto premies en kosten benchmarking

1. INLEIDING

In dit eerste artikel kijken we met name terug naar de woekerpolis-affaire en welke gevolgen dit heeft gehad voor de kosten van pensioenproducten bij verzekeraars en PPI's. Naar aanleiding van de bevindingen bij verzekeraars heeft ook onderzoek plaatsgevonden naar de kostentransparantie bij pensioenfondsen. In dit artikel een toelichting op de rol die de Pensioenfederatie en de toezichthouders tot nu toe hebben gehad bij het transparant rapporteren van de uitvoeringskosten bij pensioenfondsen. Onder de Wtp moeten keuzes worden gemaakt zodat sprake is van uniformiteit over de wijze van toerekening en verwerkingswijze binnen de sector. Wij eindigen dan ook met een (niet-limitatieve) opsomming van aandachtgebieden. In een vervolgartikel een voorstel hoe invulling gegeven kan worden aan het uniformeren van bepaalde procedures en werkwijze.

2. NETTO PREMIES, KOSTEN EN BENCHMARKING

De impact van de woekerpolis-affaire

De woekerpolis-affaire (2006) ontstond toen bekend werd dat op het moment van het aangaan van een pensioenverzekering bij kopers geen duidelijkheid bestond over de hoogte van de kosten die in rekening gebracht zouden gaan worden. De facto werd door werkgever/werknemer een totale **bruto** pensioenpremie afgesproken en werden alle kosten ten laste gebracht van de beschikbare premie of het spaarkapitaal. Het ging daarbij om:

- 1 kosten voor het afsluiten of administreren van de verzekeringen (vooral de provisie voor de tussenpersoon en de kosten die de verzekeraar maakt voor het inrichten van de administratie);
- 2 risicopremies voor het afdekken van overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's (wat eigenlijk geen kosten zijn, maar wel als zodanig gepercipieerd werden); en
- 3 kosten gerelateerd aan beleggingen (transactiekosten, kosten voor vermogensbeheer, bid/offer spreads, enz).

Er ontstonden twee problemen. Ten eerste bleef soms nagenoeg geen kapitaal meer over om daadwerkelijk te beleggen, omdat de kosten (met name de provisies) extreem hoog waren en de spaarvermogens dus heel laag bleven. Ten tweede was het voor veel mensen vooraf in het geheel niet duidelijk hoe hoog de kosten eigenlijk zouden gaan zijn. De woekerpolis-affaire heeft geleid tot een stelselmatig andere visie op hoe met kosten in pensioenproducten zou worden omgegaan. De wetgeving speelde daarbij een rol. Behalve dat er een provisieverbod werd ingevoerd, vermeldt het fiscale staffelbesluit vanaf dat moment alleen nog netto premies. Kosten mochten fiscaal alleen nog worden meegenomen in de bruto premie als er zekerheid was dat die kosten ook daad-

Kosten voor pensioenuitvoering en vermogensbeheer gaan zichtbaar worden

¹ Meer aandacht nodig voor de verantwoording van kosten door pensioenfondsen, AFM, 1 april 2021, pagina 5.

werkelijk werden onttrokken². Dat betekende dat vooraf bekend moest zijn hoe hoog de kosten waren, anders konden die niet worden bijgeteld. In ieder geval was dus duidelijk hoe groot de kostencomponent was. Maar er was meer, want pensioen (ook bij beschikbare premiereregelingen) moest tijdsevenredig worden opgebouwd en er moest sprake zijn van een 'leeftijdsonafhankelijk ambitieniveau'. Als bijvoorbeeld minder kosten ingehouden werden dan ingerekend, dan was de pensioenregeling fiscaal bovenmatig. Werden er meer kosten/premies ingehouden dan was ingerekend, dan was de regeling wel fiscaal in orde, maar was er mogelijk geen sprake meer van een leeftijdsonafhankelijk ambitieniveau en kon beargumenteerd worden dat er sprake was van ongerechtvaardigd onderscheid naar leeftijd.

Het bijtellen van de kosten teneinde te komen tot de bruto premie was dus wel mogelijk, maar werd veel te complex gevonden en gebeurde nauwelijks. In plaats daarvan werd overgegaan op een structureel andere opzet, die tot op heden nog steeds gebruikt wordt, ook bij PPI's. Kosten worden separaat in rekening gebracht bij de werkgever en dat betreft zowel de risicopremies als de administratiekosten. Hiernaast worden de netto spaarpremies separaat in rekening gebracht bij de werkgever. De werkgever mag bij de werknemers een eigen bijdrage in de vorm van een leeftijdsonafhankelijk percentage (van de pensioengrondslag, niet van de premie!) in rekening brengen op het bruto loon van de werknemer. Op deze wijze zijn deelnemers er zeker van dat de enige kosten die ten laste worden gebracht van hun netto premie respectievelijk het spaarvermogen de beleggingskosten zijn. Het effect van die kosten wordt direct zichtbaar in het netto rendement dat op de beleggingen gemaakt wordt. Voor slapers (en soms gepensioneerden) worden doorgaans de uitvoeringskosten van de uitvoering verdisconteerd in de kosten voor actieven, omdat het voor werkgevers niet mogelijk is om bij die groepen de kosten nog in rekening te brengen via het bruto loon. Overigens zijn die kosten doorgaans zeer beperkt omdat er nauwelijks mutaties meer plaatsvinden bij slapers/gepensioneerden of omdat gepensioneerden een uitkering hebben aangekocht bij een andere verzekeraar.

Naar aanleiding van de woekerpolis affaire heeft de AFM in 2011 ook een onderzoek verricht naar de kosten bij pensioenfondsen. Vraag was of door pensioenfondsen eveneens extreem hoge kosten in rekening worden gebracht. Dit heeft geleid tot het rapport

In de jaarrekening zijn de totale kosten niet zichtbaar

*"Kosten pensioenfondsen verdienen meer aandacht"*³ met vier bevindingen:

- 1 Kosten hebben grote invloed op het ouderdomspensioen.
- 2 Kosten pensioenfondsen van gelijke omvang verschillen sterk, zeker de administratiekosten.
- 3 Vooral kleine tot middelgrote pensioenfondsen kunnen nog kosten besparen door schaalvoordelen te benutten en regelingen tegelijk te vereenvoudigen.
- 4 Veel pensioenfondsen rapporteren niet alle kosten (met name beleggingskosten).

De verklaring dat niet alle kosten worden gerapporteerd is dat onder de Nederlandse verslagleggingsregels de kosten voor het managen van de beleggingen direct in mindering worden gebracht van het bruto rendement. In de jaarrekening wordt dan uitsluitend het netto rendement gerapporteerd waardoor de totale kosten niet zichtbaar zijn.

AANBEVELINGEN UITVOERINGSKOSTEN

Naar aanleiding van het rapport heeft de Pensioenfederatie het initiatief genomen en in 2011 de Aanbevelingen uitvoeringskosten⁴ (hierna: Aanbevelingen) opgesteld. Door de minister Kamp zijn de Aanbevelingen als vorm van zelfregulering aanvaard. Voorwaarde was dat de naleving door de pensioenfondsen periodiek wordt getoetst door de AFM. Bovendien benadrukt de AFM dat als zelfregulering niet tot de gewenste resultaten leidt, de AFM zal overwegen om de wetgever te adviseren nadere regelgeving op te stellen. De AFM zal ook blijven controleren of aan de bestaande wettelijke transparantieplichtingen wordt voldaan. In de Aanbevelingen is opgenomen dat pensioenfondsen in hun jaarverslag 3 kengetallen over uitvoeringskosten moeten rappor-

2 cpp2009/1487m.

3 Kosten pensioenfondsen verdienen meer aandacht, AFM, Amsterdam april 2011.

4 Aanbevelingen uitvoeringskosten, Pensioenfederatie, Herziene versie 2016.

teren⁵ (wat inmiddels is overgenomen in de Pensioenwet⁶), namelijk:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in kosten euro per deelnemer. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden.
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen. Bekijk deze kosten ook in relatie tot a) de gekozen beleggingsmix en de bijbehorende benchmarkkosten b) het rendement over een langere termijn, ook in relatie tot het bijbehorende benchmark rendement.
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten als % van het gemiddeld belegd vermogen Transactiekosten als totaalbedrag en als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in het verslagjaar.

Vanwege de keuze voor zelfregulering hebben de Aanbevelingen geen vrijblijvend karakter, maar er geldt het comply-or-explain principe. Indien een pensioenfonds ervoor kiest om af te wijken van een vetgedrukte aanbeveling, neemt het pensioenfonds in het jaarverslag een toelichting op over de reden van de afwijking.

In de meest recente versie van de Aanbevelingen (herziene uitgave van 2016) zijn voor het eerst 23 Aanbevelingen vetgedrukt, waarvan 7 met een informatieve, kwalitatieve functie en 16 met aanwijzingen hoe de wettelijke kengetallen moeten worden berekend. “Doel is uniformiteit te brengen in de wijze waarop uitvoeringskosten worden berekend en gepresenteerd. Van belang is dat informatie van verschillende pensioenfondsden moeten vergeleken kunnen worden om de relatieve prestatie van het pensioenfonds te beoordelen. Pensioenfondsden dienen hun kosten in perspectief te zetten d.m.v. benchmarking. Een benchmarkcijfer is de meest eenvoudige wijze waarop kosten in context kunnen worden gezet, waarbij rekening wordt gehouden met specifieke kenmerken van pensioenfondsden en beleggingsbeleid”⁷.

Sinds het AFM-rapport uit 2011 hebben de AFM en DNB in 2014⁸ en 2015⁹ onderzoeken verricht over de wijze waarop de vermogensbeheerkosten en transactiekosten in het jaarverslag worden gerapporteerd. Uit de deelonderzoeken blijkt dat de rapportage is

verbeterd, maar ook dat de kwaliteit van kostendata bij bepaalde beleggingscategorieën een attentiepunt blijft. “Hogere kosten betekent dus niet per definitie ‘te duur’. Het kostenniveau behoeft een blijvende afweging met rendement en risico en vraagt structurele uitleg richting deelnemers, interne governance-organen en het publiek via het jaarverslag¹⁰. Aanbevolen periodiek gebruik te maken van andere meer geavanceerde kostenbenchmarks en streef naar uniformering van benchmarksystematiek na”¹¹.

In 2021 heeft de AFM¹² uitgebreid onderzocht in hoeverre de wettelijk verplichte cijfers over de hoogte van de kosten in het jaarverslag over 2019 zijn opgenomen en in welke mate die van een toelichting zijn voorzien. De belangrijkste conclusie was dat “de verantwoording beter kan en beter moet. Zowel ten aanzien van de hoogte van de kosten als de hierbij gegeven toelichting kan een extra slag worden gemaakt. Het rapporteren van de kosten is een wettelijke verplichting en voor het geven van de toelichting geldt de door de sector ontwikkelde zelfregulering. Dit betreft de Aanbevelingen die de Pensioenfederatie heeft gepubliceerd, en waarmee zij het belang van kostentransparantie onderschrijft. Om de cijfers in het juiste perspectief te plaatsen, is het van belang dat het pensioenfonds ze voorziet van een toelichting. Vanwege de transitiekosten waar pensioenfondsden de komende periode mee te maken krijgen, en de prominente rol die kosten hebben in deelnemerscommunicatie in het nieuwe stelsel, vindt de AFM het belangrijk om nu, aan de vooravond van die transitie, extra aandacht te besteden aan de verantwoording en transparantie van de kosten”¹³ “Inzicht in de kosten is niet voldoende voor het vormen van een mening. Informatie over beleidskeuzes, en vergelijkbare cijfers van o.a. van vergelijkbare pensioenfondsden is nodig. Benchmarking is een nuttig instrument om de kosten van het pensioenfonds te verklaren. Door de eigen kosten af-

Zonder heldere scheiding van kosten, risicopremies en netto premies is er een perverse prikkel

5 Aanbevelingen uitvoeringskosten, Pensioenfederatie, Herziene versie 2016, pagina 6.

6 Pensioenwet, art 45a en in artikel 10a en artikel 10b van het Besluit uitvoering Pensioenwet.

7 Aanbevelingen uitvoeringskosten, Pensioenfederatie, Herziene versie 2016, pagina 6.

8 AFM onderzoek naar jaarverslagen pensioenfondsden inzake kosten vermogensbeheer en transactiekosten, AFM, juli 2014.

9 Vermogensbeheer- en transactiekosten pensioenfondsden in beeld, AFM, mei 2015.

10 Vermogensbeheer- en transactiekosten pensioenfondsden in beeld, AFM, mei 2015, pagina 14.

11 Vermogensbeheer- en transactiekosten pensioenfondsden in beeld, AFM, mei 2015, pagina 4.

12 Meer aandacht nodig voor de verantwoording van kosten door pensioenfondsden, AFM, 1 april 2021.

13 Meer aandacht nodig voor de verantwoording van kosten door pensioenfondsden, AFM, 1 april 2021, pagina 4 en 5.

gezet te zien tegen kosten van andere (vergelijkbare) fondsen, de zogenaamde ‘peers’, krijgt de belanghebbende van het pensioenfonds zicht op hoe het fonds presteert en, afhankelijk van de mate van detail, ook wat verklaringen voor de verschillen in kosten zijn. Hierbij moet niet gekeken worden naar de hoogte van de kosten maar naar relevante oorzaken. Gedegen benchmarking geeft gevoel bij de kosten en heeft volgens de AFM meerwaarde in de verantwoording in het jaarverslag¹⁴.”

Het AFM-rapport uit 2021 is op verzoek van GroenLinks kamerlid Maatoug uitgebreid behandeld in de Tweede Kamer¹⁵. Kamerlid Maatoug vindt het zeer zorgelijk en ongewenst dat een aanzienlijk aantal pensioenfondsbeheerders transparant is over kosten, terwijl de wet op deze punten gedetailleerde rapportagevereisten voorschrijft. In het antwoord van de staatssecretaris wordt verwezen naar de Aanbevelingen uitvoeringskosten. “Enerzijds is het een goede zaak dat pensioenfondsbeheerders de verantwoordelijkheid hebben genomen om zichzelf inhoudelijke normen aan te bevelen voor kosten transparantie. Anderzijds is duidelijk geworden dat lang niet alle pensioenfondsbeheerders de eigen aanbevelingen volledig blijken op te volgen, 10 jaar nadat die zijn gepubliceerd”. Dit betreft met name het belangrijke punt van inzicht, perspectief en (gedegen) benchmarking.

Mede door de bevindingen, voortvloeiend uit de onderzoeken door de AFM, heeft de Pensioenfederatie in december 2019 via een Ledenmail aan de pensioenfondsbeheerders aandacht gevraagd voor de Aanbevelingen uitvoeringskosten. Daarin staat dat van belang is dat fondsen de kosten benchmarken en de kosten in context rapporteren. Met het rapporteren van alleen de kosten kan de deelnemer geen waardeoordeel geven en is het risico dat de perceptie is dat een fonds al snel te duur is. Sinds 2019 wordt jaarlijks via een Ledenmail benadrukt dat kosten in context moeten worden gerapporteerd.

KOSTENVERSCHILLEN IN CONTEXT

Hogere kosten in vergelijking met andere pensioenfondsbeheerders zijn meestal het gevolg van bewuste beleidskeuzes van sociale partners en het bestuur en is dan ook niet per definitie ‘slecht’. Een waardeoordeel over de hoogte van deze kosten kan pas worden gegeven als rekening gehouden wordt met deze keuzes. Het is van belang dat de kosten in context (relevante beleidskeuzes/eigenschappen) worden gezet. Dat geldt zowel voor uitvoerings-

kosten als voor beleggingskosten. Relevante kenmerken van pensioenbeheer zijn onder meer de verschillende serviceniveaus, het aantal regelingen en de complexiteit van die regelingen, de hoeveelheid waardeoverdrachten en de communicatiestrategie. Ook het doorbelasten van algemene kosten naar vermogensbeheer, de samenstelling van de deelnemers en de automatiseringsgraad hebben invloed op de kosten per deelnemer. Kosten voor het voorbereiden van de administratie voor de overgang naar het nieuwe stelsel hebben tijdens de transitie een grote invloed op de kosten per deelnemer. Ook bij de kosten van vermogensbeheer is het van belang dat deze kosten in relatie worden gezien tot de gekozen beleggingsmix (asset allocatie) en de bijbehorende benchmarkkosten¹⁶, rendement op langere termijn en het bijbehorende benchmarkrendement. De keuze tussen actief en passief beheer en mate waarin in duurzame beleggingen wordt geïnvesteerd hebben eveneens invloed op de hoogte van de kosten. Uiteindelijk dienen de pensioenfondsbeheerders hun kosten in perspectief te zetten door middel van benchmarking. Dit wordt nog eens bevestigd door de AFM. Die stelt dat benchmarking belangrijk is omdat – door de eigen kosten af te zetten tegen de kosten van andere vergelijkbare fondsen – de belanghebbenden van het pensioenfonds zicht hebben op hoe het fonds presteert en ook wat de verklaringen voor de verschillen in kosten zijn.

Transitieplannen kennen geen duidelijk onderscheid in kosten, risicopremies en netto premies

KOSTENINHOUDINGEN ONDER HET NIEUWE STELSEL

Het nieuwe stelsel verandert voor verzekeraars en PPI's niets aan hoe met kosten moet worden omgegaan, maar voor pensioenfondsbeheerders is dat wezenlijk anders. Sociale partners spraken ook in het oude stelsel vaak al een totale bruto premie af waarvoor het pensioenfonds de afgesproken regeling gaat uitvoeren (CDC-regeling). Sommigen stellen dat het niet relevant was hoeveel kosten in rekening gebracht werden. De deelnemer was namelijk een uitkering in het vooruitzicht gesteld en de individuele voorziening was niet relevant. Er werd over kosten ook niet met deelnemers gecommuniceerd, afgezien van het jaarverslag waar de geconsolideerde cijfers in vermeld stonden. Het bestuur van het pensioenfonds moest er voor zorgen dat de beoogde ambitie ge-

14 Meer aandacht nodig voor de verantwoording van kosten door pensioenfondsbeheerders, AFM, 1 april 2021, pagina 27.

15 2021-0000174581 Antwoorden op de Kamervragen van het lid Maatoug over “de gebrekkige kosten transparantie van pensioenfondsbeheerders”, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, D. Wiersma.

16 Een onafhankelijke berekening, die met behulp van peergroep gegevens, de benchmarkkosten (kostennorm) voor vermogensbeheer berekend die rekening houdt met beleggingsmix.

haald kon worden bij het geldende kostenniveau en als dat niet lukte daarop actie ondernemen. Onder het nieuwe stelsel wordt dat anders, want nu gaat de deelnemer de op de premie ingehouden kosten zien (zowel de vermogensbeheer- als de uitvoeringskosten). Ze worden zichtbaar op het UPO, in euro's. En dat lijkt logisch, want het gaat nu om premieregelingen waaruit de deelnemer geen recht meer krijgt op een uitkering, maar op een diens deel van het collectieve vermogen. Ook het verantwoordingsgaan of belanghebbendenorgaan zal hier vermoedelijk meer naar gaan kijken.

Je zou mogen verwachten dat – net als bij de rechtstreekse markt – bij het maken van het transitieplan ook een duidelijke scheiding wordt gemaakt tussen enerzijds de kosten voor de uitvoering en de risicopremies en anderzijds de netto premie die in de vermogens van de deelnemers terecht komt. Immers, als je dat niet doet, ontstaat opnieuw de situatie dat de deelnemer op voorhand geen idee heeft hoeveel kosten er uit diens deel van het vermogen gaan worden onttrokken. Toch is dat niet wettelijk geregeld. De bijlage bij de kamerbrief van de minister over de voortgang van de Wtp-transitie¹⁷ vermeldt dat er in transitieplannen bijna nooit een heldere scheiding wordt gemaakt tussen deze componenten en er dus eigenlijk weer opnieuw een bruto premie wordt afgesproken. Weliswaar wordt afgesproken dat er een dotatie wordt gedaan aan een operationele reserve (1% van het vermogen) waaruit de uitvoering gefinancierd wordt, maar in het geval van onvoldoende middelen kan het bestuur besluiten om het surplus uit de vermogens van de deelnemers te financieren¹⁸. Wanneer bijvoorbeeld de risicopremies stijgen door een daling van de rente, komt er minder premie in de vermogens terecht. Hetzelfde geldt als de operationele kosten hoger uitpakken dan verwacht (denk aan juridische claims, financiële tegenvallers bij de administrateur, reparaties door gebrekkige datakwaliteit, etc). Alhoewel besturen van pensioenfondsen het belang van de deelnemer voorop hebben staan, is er sprake van een perverse prikkel. Een 'blanco cheque' kan er toe leiden dat er in beperkte mate incentive is om na te denken over kostenreductie. Immers, de kosten worden ongeacht de hoogte hoe dan ook in rekening gebracht.

De woekerpolis-affaire leidde tot een andere visie op kosten in pensioenproducten. Die visie mist in de Wtp

BELEGGINGSKOSTEN

Met de komst van het nieuwe stelsel wordt op veel fronten gewerkt aan de voorbereiding van de overgang. Een van de punten waar tot nu toe weinig aandacht aan wordt besteed zijn de uitvoeringskosten. Niet onbelangrijk, omdat de uitvoeringskosten nu zichtbaar gaan worden voor de deelnemers. Maar dit geldt ook voor de kosten voor vermogensbeheer. Die worden voortaan op het UPO in euro's zichtbaar in mindering gebracht op het gereserveerd vermogen. In het huidige stelsel worden door pensioenfondsen de kosten als percentage gemeld in het jaarverslag en op de website. Bekend is dat slechts een beperkt aantal deelnemers hier kennis van neemt en omdat de kosten als percentage worden vermeld en meestal lager dan 1% zijn, is er vrij weinig aandacht voor. Onder het nieuwe stelsel wordt het gereserveerd vermogen transparant gerapporteerd. Omdat dit in de loop der jaren aanzienlijk kan zijn, zijn de jaarlijkse kosten in euro's eveneens aanzienlijk. Naar verwachting zullen deelnemers, zeker in een jaar met een negatief rendement, hier vragen over gaan stellen. Wij adviseren nu al te beginnen met het rapporteren van de kosten in context. Deelnemers maken dan kennis met de methodiek en kunnen door de context ervaren dat hoge kosten niet slecht hoeven te zijn. Waar onder het huidige stelsel vermogensbeheerkosten tussen pensioenfondsen verschillen, verschillen onder het nieuwe stelsel ook de kosten binnen een pensioenfonds vanwege de beleggingsprofielen (cohorten). Ook dit kan leiden tot vragen en bij het ontbreken van een goede toelichting ligt het risico van een toename van klachten en geschillen op de loer. Een goede verklaring van deze verschillen en gedegen benchmarking is dan ook van belang voor het vertrouwen van de deelnemers in het nieuwe stelsel.

OMVANG VAN DE BENODIGDE AANPASSINGEN

In zijn algemeenheid kan aansluiting op de bestaande praktijk bij verzekeraars en PPI's naar onze mening betrekkelijk eenvoudig georganiseerd worden. Immers, in de berekeningen die gemaakt zijn voor het transitieplan zijn al aannames gedaan over de verwachte kosten en de risicopremies. Sociale partners hebben nu een bruto premie afgesproken, dus het enige wat nog aanvullend moet gebeuren is dat (1) duidelijk wordt gemaakt hoe de bruto

17 Kamerbrief voortgangsrapportage monitoring Wet toekomst pensioenen zomer 2024.

18 Pensioen & Praktijk 2023-01 "Operationele buffers onder de Wtp".

premie wordt opgesplitst in netto premie en (2) deze separaat in rekening worden gebracht bij de werkgever. Vermelding hiervan in het transitieplan in combinatie met de extra informatieverplichting richting DNB lijkt voldoende.

Deze aanpak leidt tot een aantal grote voordelen:

- 1 pensioenregelingen worden beter onderling vergelijkbaar,
- 2 de incentive om de kosten te beheersen neemt toe,
- 3 er worden geen onverwachte kosten uit de individuele vermogens onttrokken,
- 4 als kosten na de transitie oplopen, dan heeft de deelnemer daar geen direct nadeel van.

In het nieuwe stelsel is sprake van drie pensioencontracten, te weten de flexibele premieregeling (FPR), de solidaire premieregeling (SPR) en de premieuitkeringsovereenkomst (PUO). Bij de FPR vinden de beleggingen per deelnemer plaats via participaties in verschillende beleggingsfondsen, afhankelijk van het risicoprofiel. De deelnemer heeft periodiek inzicht in de samenstelling van zijn persoonlijke pensioenvermogen. Bij de SPR vindt maandelijks met behulp van een formule de verdeling van de netto-rendementen plaats. Bij deze methode is onduidelijk hoeveel van het rendement uit welke beleggingscategorie afkomstig is en welke kosten hiervoor zijn betaald. Ten aanzien van vermogensbeheer is sprake van verschillende issues waarbij wij adviseren een generieke werkwijze in te voeren zodat uniformiteit ten aanzien van deze onderwerpen en werkwijze binnen de sector wordt afgesproken. Dit is bijvoorbeeld bij waardeoverdrachten van belang. Vraagstukken zijn onder meer het door belasten van beleggingskosten waarvan ook de rendementen zijn toegerekend, de frequentie van het toerekenen van de generieke vermogensbeheerkosten en het doorbelasten van kosten van het bestuursbureau aan vermogensbeheer.

de kosten die in mindering worden gebracht kan serieuze impact hebben op het draagvlak en het vertrouwen onder de deelnemers. Splitsing van kosten en netto premies in combinatie met goede en eerlijke benchmarking gaat de sector helpen om een heldere boodschap te formuleren richting zowel het verantwoordingsorgaan/belanghebbendenorgaan als naar de deelnemers. Daar komt nog bij dat een heldere boodschap helpt om de hoeveelheid klachten en geschillen te beperken. Kijkend naar de conclusies van de AFM is er sprake van een dubbel beeld. Enerzijds is het een goede zaak dat de Pensioenfederatie de verantwoordelijkheid heeft genomen om inhoudelijke normen aan te bevelen. Anderzijds blijkt dat 10 jaar na publicatie lang niet alle pensioenfondsen de eigen aanbevelingen opvolgen. Ondanks de Ledenmails is door de pensioensector nog onvoldoende vooruitgang geboekt. Wij denken dat het in het belang van de sector is dat belanghebbenden om verantwoording kunnen vragen over de onderliggende keuzes in pensioen- en vermogensbeheer, de kosten die in die specifieke context gemaakt worden voor uitvoering en beleggingen en hoe zich die tot de markt verhouden.

De pensioenfondsensector negeert de lessen uit de woekerpolis-affaire

CONCLUSIES

Met de komst van het nieuwe stelsel wordt het onderwerp kosten belangrijker dan in het huidige. De sector lijkt evenwel de lessen te negeren die in de markt van verzekeraars geleerd zijn. Voor het welslagen van deze enorme transitie is het vertrouwen van de deelnemers echt nodig. Onduidelijkheid over de hoogte van